

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Usu & Abusu Doctrinæ Divi Thomæ Pro Xaveriana
Academia Collegii Sanctaefidensis in Novo Regno
Granatensi, &c**

Martinez de Ripalda, Juan

Leodii, 1704

Lectio VIII. Unum vel alterum Corollarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84322)

ter, quod
alia for-
maliter.

terialiter, & identicè: Quod sic ostendo. Tam proprium est secundæ Personæ, quod sit origo viventis à vivente, &c. ex vi suæ processionis, ac est proprium illius, quod procedat formaliter, & ex vi formali suæ processionis ut Verbum Patris; quis enim dicat, esse Verbum competere secundæ Personæ materialiter tantum, & non ex vi suæ processionis. Ast ex eo, quod sit proprium secundæ Personæ procedere ut Verbum ex vi suæ processionis formaliter, non potest dici, quod Spiritus Sanctus procedat materialiter, & identicè Verbum. Ergo neque quod procedat materialiter, & identicè in similitudinem naturæ. Certè si semel concedatur, quod Spiritus Sanctus est origo viventis à vivente conjuncto in similitudinem naturæ materialiter, & identicè, vel quod Spiritus Sanctus materialiter, & identicè sit similitudo naturæ divinæ; quod formaliter, & ex vi suæ processionis habet secunda Persona; non video firmam solutionem, quare Spiritus Sanctus non sit Filius materialiter, & identicè.

Explico
ly mate-
rialiter.

216. Tum quia si ly *materialiter* non destruit, quod Spiritus Sanctus sit in similitudinem naturæ, quamvis identicè, & materialiter tantum; quæ particula præcipuè distinguit juxta Adversarios processionem secundæ Personæ, quare destruet, quod materialiter, & identicè tantum habeat rationem Filii; cum similitudo naturæ producentis sit specialis, & perpetua ratio Filii. Nec video, quam utilitatem ad hanc disputationem præstent illi termini *materialiter* ex unâ parte; & illi *formaliter*, seu *ex vi processionis* ex aliâ; præsertim cum processio divina non sit præcisiva, & præsens controversia eandem difficultatem habeat in sensu identico. Unde juxta dicta supra, aliud est, quod Spiritus Sanctus sit Deus, sicut Pater, & Filius; quod est Fide certum; & aliud, quod Spiritus Sanctus realiter, & identicè procedat in similitudinem naturæ divinæ: Hoc enim, & meritò negamus: Quia in divinis solum id, quod procedit ut Verbum, procedit in similitudinem naturæ producentis, vel ut similitudo, & imago naturæ Patris; cum ex suo quidditatitò conceptu Verbo procedenti conveniat hoc, quod est progredi in similitudinem alicujus se ipsum cognoscentis. Cum ergo Spiritus Sanctus nec identicè procedat ut Verbum; sed ut Amor, de cujus ratione non est, quod sit similitudo amantis, seu boni amati; inde est, quod licet Spiritus Sanctus sit Deus; non tamen sit Deus ut similitudo, aut imago Dei; sed solum ut Amor divinus; non quidem absolute sumptus; sed solum personaliter acceptus: Nam sicut *Verbum* est nomen personale proprium secundæ Per-

sonæ, & quasi individuale illius; sic hoc nomen *Amor divinus* procedens, aut productus, est nomen proprium, & quasi individuale. Ex quibus constat, quomodo sint reliqua argumenta dispellenda.

LECTIO VIII.

Unum, vel alterum Corollarium.

217. **E**X dictis inferes primò diffiduum de re, quod intercedere potest inter nostram, & alias sententias: Nam secunda sententia ubi supra asserens, secundam Personam ideo esse Filium, quia procedit ab uno supposito: Spiritum verò Sanctum non esse Filium, quia procedit à duobus; parum aut nihil à nostrâ differre. Tum quia in divinis prima processio est per intellectum, & hæc petit esse ab uno supposito; secunda verò processio est per voluntatem, quæ supponit processionem Verbi; ac proinde petit esse à duobus suppositis. Tum quia sicut processio, quæ est per modum naturæ non præexigit aliam processionem; Ita processio, quæ est per modum intellectus: processio autem, quæ est per modum voluntatis, necessariò præexigit aliam processionem, quæ per modum intellectus est. Tum quia sicut naturâ producit aliquid in similitudinem sui, ita & intellectus. Tum quia sit ait Divus Thomas quæst. 10. de Processionibus, artic. 2. ad primum processio naturæ, seu per modum naturæ est tantum ab uno, si est perfectum agens. Nec obstat, quod in animalibus generatur aliquid de duobus, scilicet ex Patre, & Matre: Nam solus Pater est agens in generatione; Mater verò pasciens; similiter autem processio intellectus est ab uno solo. At verò amicitia, quæ est amor mutuus, procedit ex duobus ad invicem se amantibus. Relinquitur ergo, quod in divinis processio, quæ est per modum intellectus, non distinguatur à processione, quæ est per modum naturæ, & ab uno supposito. Nostra tamen sententia hoc ipsum defendit; sed ostendit rationem clariorem, quare secunda Persona procedat in similitudinem naturæ; qui est conceptus proprius generationis, & filiationis.

218. Inferes secundò. Tertiam P. Vaf. quæ sententiam facile cum nostrâ componi. Quia non aliunde provenit, quod secunda Persona procedat ut imago Patris, nisi quia procedit ut Verbum expressivum Patris,

In quo
nostra ab
aliis sen-
tentis dif-
ferat?

P. Vaf.
quæ sen-
tentiæ nobis
cum con-
ciliatur.

Patris, se ipsum intelligentis, & accipiens eandem naturam per modum similitudinis, quare potest esse imago naturalis, quin procedens sit Verbum, ut constat in genito creato: Quare autem genitum divinum sit imago naturalis, est; quia procedit ut Verbum in eadem naturâ. Displicet tamen ea sententia in eo, quod addit: Spiritum scilicet Sanctum procedere ut similem, vel in similitudinem producentis: Quia, ut constat ex dictis, non est idem, Spiritum Sanctum procedere ut Deum, ac procedere in similitudinem Dei.

In quo vera sit quarta sententia.

219. Inferes tertio. Quartam sententiam veram esse, quatenus ait, Filium in divinis accipere à Patre naturam ad alterius suppositi productionem; eam tamen non esse rationem clarâ, & immediatam, cur secunda Persona sit Filius; sed eam, quâ dedimus. Displicet etiam hæc sententia in eo, quod addit, nempe Spiritum Sanctum ex vi suæ processions procedere in similitudinem naturæ. Nec est idem, quod Spiritus Sanctus accipiat eandem naturam, ac in similitudinem procedere, vel procedere ut similem: Quia, ut constat ex definitione generationis, similitudo naturæ, quæ ibi ponitur, cadit supra originem: Dicitur enim, quod generatio est processio, seu origo viventis à vivente conjuncto in similitudinem naturæ: Cum autem ratio originis in solâ divinâ naturâ non salvetur; nihil interest, quod Spiritus Sanctus accipiat naturam divinam ad hoc, quod ex vi processions procedat similis, eò quòd origo illius non est similitudo, sicut est origo secundæ Personæ per modum Verbi procedentis.

Quintam omni ex capite rejicio.

220. Inferes quartò. Quintam sententiam, quæ tribuitur Patri Ribadeneyra, & Patri Quiroz, omni ex capite esse rejiciendam: Tum propter præcisiones formales à nobis rejectas. Tum quia intellectionem explicari clariùs, quàm volitionem à Verbo; vel sumitur respectivè ad nostros conceptus? Et hoc non: Quia Verbum divinum ut tale nec in se, nec in sui processione dependet à nostris conceptibus; ab æterno enim fuit secunda Persona Verbum, & Spiritus Sanctus non fuit Verbum, nec Filius, nullo creato existente conceptu. Vel sumitur respectivè ad conceptus divinos? Et neque hoc: Quia in divinis non est nisi unus, & indivisibilis conceptus; scilicet divinum Verbum. Tum quia Deus non cognoscit in Verbo clariùs intellectionem, quàm volitionem, nec econtrâ; aliàs præscinderet formaliter, essetque Dei imperfecta cognitio; cum minor claritas minueret perfectionem cognitionis; quæ omnia satis
Theol.

implicant. Vel sumitur ex intrinsecis prædicatis Verbi divini? Hoc autem etiam propter easdem rationes satis implicat. Ex dictis in decursu præcedentium Quæstionum sufficienter constat notitia aliquarum difficultatum parvi momenti, quæ solent hic ex professo dilputari.

QUÆSTIO IV.

Expenduntur dubia circa Divinas Relationes.

ACTENUS pleno calamo discussimus, quæ in Scholis circa divinas processiones magno inter Scholasticos dissidio solent agitari. Aggredimur in præsentis Quæstione expedire ea, quæ de relationibus divinis ventilantur; quibus omnibus breviter satisfactionem.

LECTIO I.

Quo pacto distinguantur Essentia Divina, & Relationes?

221. **D**ifficultas gravissima est; eam tamen breviter discutiam. Essentia divina nõ distinguitur realiter à relationibus. Prout autem ad præsens attinet institutum, suppono primò relationes à divinâ essentiâ realiter non distingui; cujus oppositum docuit Gilbertus Porretanus, ut plures aiunt ex Divo Thomâ in hæc Quæstione artic. 2. & ex Divo Bonaventurâ in primo distinct. 23. contra P. Vasquium dicentem, Gilbertum solum distinctionem formalem inter essentiam, & relationes posuisse. At quidquid de hoc sit, talis sententia fuit damnata in Concilio Rhemenfi sub Eugenio III. & veritas Catholica circa punctum hoc suadet primò. Quia in divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. Sed hæc oppositio inter essentiam, & relationes non datur. Ergo. Secundò. Quia ex tali distinctione fieret, divinas Personas simplices omninò non esse; sed compositas ex essentiâ, & relatione. Hoc est absurdum. Ergo. Major patet. Quia compositio est distinctorum unio. Atqui in divina Persona daretur unio relationis, & essentiæ realiter distinctarum. Ergo.

222. Suppono secundò ex Fide in Deo esse
Cc 3